



Bruselj, 8.4.2020
COM(2020) 148 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU
IN SVETU**

o oceni uporabe začasne omejitve nenujnih potovanj v EU

I. Uvod

Voditelji in voditeljice držav oziroma vlad Evropske unije so 10. marca 2020 poudarili potrebo po skupnem evropskem pristopu v zvezi s COVID-19 in tesnem usklajevanju z Evropsko komisijo.

Komisija je 16. marca 2020 sprejela sporočilo Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Svetu z naslovom „Začasna omejitev nenujnih potovanj v EU“¹. Komisija je v tem sporočilu Evropskemu svetu predlagala, naj ukrepa, da bi voditelji držav oziroma vlad držav članic schengenskega območja, skupaj z njihovimi vrstniki v pridruženih schengenskih državah, hitro sprejeli usklajeno odločitev o uporabi začasne omejitve nenujnih potovanj iz tretjih držav na območje EU+².

Te države so se 17. marca 2020 dogovorile o usklajenem ukrepanju na zunanjih mejah na podlagi navedenega priporočila Komisije. Vse države članice EU (razen Irske) in pridružene schengenske države³ so od takrat sprejele nacionalne odločitve za izvajanje omejitev potovanj.

Začasna omejitev potovanj se uporablja za vsa nenujna potovanja iz tretjih držav na območje EU+. Ob tem pa so za zagotovitev spoštovanja pravic državljanov EU in državljanov pridruženih schengenskih držav, njihovih družinskih članov in državljanov tretjih držav, ki zakonito prebivajo v EU, te skupine izvzete iz uporabe omejitev potovanj za namene vračanja domov. Da bi učinek omejitev na delovanje naše družbe omejili na potreben minimum je bilo navedeno, da države članice omejitve ne bi smele uporabljati za določene kategorije potnikov, ki opravljajo nujno funkcijo ali imajo nujno potrebo.

Komisija je 30. marca 2020 za pomoč državam članicam pri izvajanju omejitev potovanj sprejela navodila o tem, kako izvajati začasno omejitev potovanj, poenostaviti repatriacije od povsod po svetu in obravnavati osebe, ki so zaradi omejitev potovanj prekoračile veljavnost svojih vizumov⁴. Ta navodila so bila pripravljena na podlagi prispevkov Evropske agencije za mejno in obalno stražo (Frontex), Evropskega centra za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC) in Europol.

V sporočilu Komisije z dne 16. marca 2020 je bilo priporočeno, da naj začasna omejitev potovanj najprej velja 30 dni, morebitno podaljšanje tega obdobja pa bi bilo treba oceniti glede na nadaljnji razvoj dogodkov. Države članice so odločitve sprejele na različne datume, a je večina teh odločitev do 20. marca 2020 že veljala, kar pomeni, da se bo prvotno 30-dnevno obdobje uporabe kmalu izteklo.

Ta ukrep na zunanji meji je dopolnil druge pomembne korake in ukrepe, ki so jih države članice sprejele za upočasnitev širjenja COVID-19 in odzivanje na potrebe zdravstva, vključno z različnimi osamitvami, omejitvami socialnih stikov in ukrepi na notranjih mejah.

V tem sporočilu je ocena razvoja dogodkov od sprejetja sporočila z dne 16. marca in tega, ali je podaljšanje potrebno in utemeljeno.

¹ COM(2020) 115 z dne 16. marca 2020.

² „Območje EU+“ bi moralo vključevati vse schengenske države članice (vključno z Bolgarijo, Hrvaško, Ciprom in Romunijo) ter štiri pridružene schengenske države. Če se odločita za uskladitev ukrepov, bi vključevalo tudi Irsko in Združeno kraljestvo.

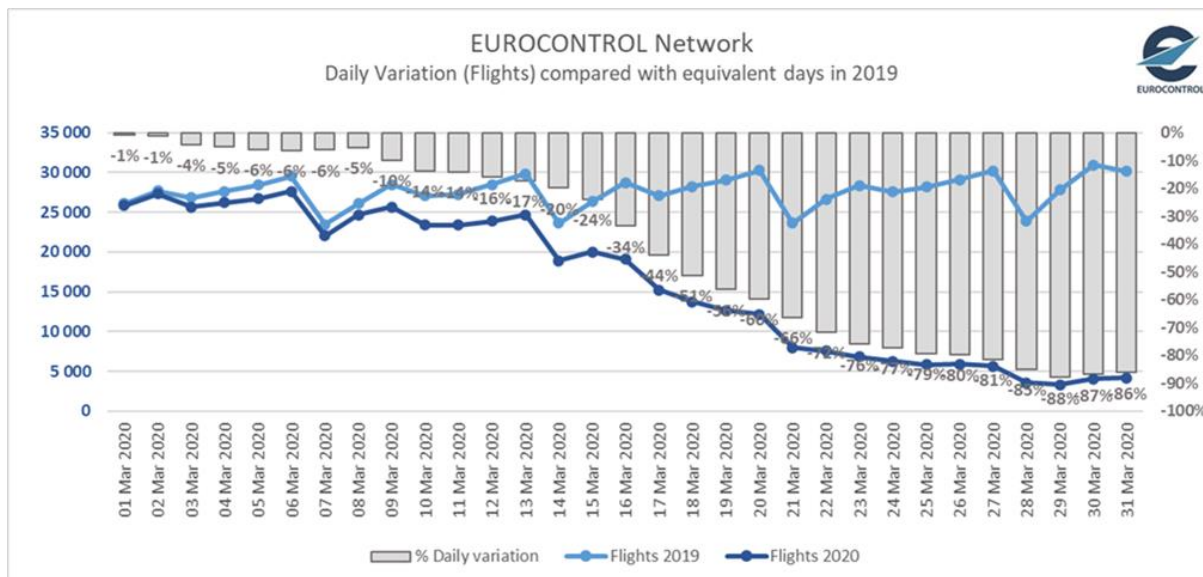
³ Islandija, Lihtenštajn, Norveška in Švica.

⁴ C(2020) 2050 z dne 30. marca 2020.

II. Razvoj dogodkov od sprejetja sporočila

Cilj omejitev na zunanjih mejah je zmanjšati tveganje širjenja bolezni s potovanji na ozemlje EU. Marca je prišlo do drastičnega zmanjšanja števila potovanj po vsem svetu, tudi v EU in iz nje, pa tudi znotraj EU.

Eurocontrol⁵ je 31. marca 2020 poročal o skupnem zmanjšanju števila letov za 86,1 %, kar pomeni 25 948 manj letov (v primerjavi z 31. marcem 2019)⁶. Skupni potniški promet je skoraj popolnoma zastal, leti, ki se še opravljajo, pa so večinoma omejeni na tovarne lete in repatriacije.



Podoben trend v potniškem prometu je viden tudi pri drugih načinih prevoza, na primer pri trajektnem, avtobusnem in železniškem prevozu. Družbe za križarjenja so na primer v začetku marca dejansko prenehale opravljati nova križarjenja, tako da znaša padec v primerjavi z lanskim letom 100 %, saj se zdaj križarjenja ne opravljajo, z izjemo ladij, ki se vračajo v pristanišče.

Poleg tega razvoja dogodkov v zvezi z zmanjšanjem števila potovanj na zunanjih mejah so vse države EU in pridružene schengenske države tudi na svojih ozemljih sprejele ukrepe za omejitev nadaljnjega širjenja virusa, nekatere pa so celo ponovno uvedle nadzor na notranjih mejah. Ukrepi za zaježitev se razlikujejo glede na zdravstvene razmere v posameznih državah, na splošno pa so bili uvedeni s ciljem omejevanja širjenja virusa z zmanjšanjem socialnih stikov na kar najnižjo raven.

Ponovna uvedba nadzora na notranjih mejah je skupaj z učinki različnih ukrepov po vsej EU na normalno delovanje industrije in storitev močno vplivala tudi na delovanje notranjega trga. Taki ukrepi vplivajo na dobavno verigo, pri tem pa pomembni proizvodi, kot so živila, zdravila in zaščitna oprema, ne prispejo na namembne kraje ali pa tja prispejo z znatno zamudo. Da bi rešila te težave in čim bolj omejila vpliv na delovanje notranjega trga, si Komisija v stiku z državami članicami neumorno prizadeva za mobilizacijo vseh potrebnih virov in zagotavljanje usklajevanja na ravni EU. Predstavila je tudi praktične smernice za zagotavljanje neprekinjenega pretoka takega življenjsko pomembnega blaga po vsej EU prek

⁵ Eurocontrol združuje 41 držav po vsem svetu.

⁶ www.eurocontrol.int.

zelenih vozni pasov⁷, za olajšanje zračnih tovornih operacij⁸ in za zagotovitev uresničevanja prostega gibanja delavcev⁹.

III. Podaljšanje začasne omejitve potovanj v območje EU+

Komisija je 16. marca 2020 priporočila, naj se ukrepi uporabljajo 30 dni z možnostjo podaljšanja tega obdobja.

Izkušnje držav članic in drugih držav, ki so izpostavljene pandemiji, kažejo, da je treba ukrepe za boj proti širjenju pandemije uporabljati več kot 30, da bi bili učinkoviti in dosegli želene rezultate. To trenutno potrjujejo tudi razmere znotraj EU. Epidemiološko stanje v EU se je od 16. marca poslabšalo. Trenutno stanje kaže na nadaljnje povečevanje poročanega števila novih primerov in smrti po vsem območju EU+. Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni ocenjuje, da je tveganje za prenašanje znotraj skupnosti ob sprejetih ukrepih za zmanjšanje tveganj zmerno, ob nezadostnih ukrepih za zmanjšanje tveganj pa zelo visoko, tveganje, da bodo zmogljivosti zdravstvenih sistemov in sistemov socialnega varstva v prihodnjih tednih presežene, pa se ocenjuje za visoko tudi ob sprejetih ukrepih za zmanjšanje tveganj¹⁰.

Pandemija se je prav tako še naprej širila zunaj EU, tudi v državah, iz katerih vsako leto v EU in iz nje potuje na milijone ljudi. Razmere v številnih tretjih državah se bodo v prihodnjih tednih še naprej razvijale, ta razvoj pa je odvisen od ukrepov in zmogljivosti teh držav za zaježitev širjenja virusa.

Prizadevanja držav EU in schengenskih držav za omejitev nadaljnjega širjenja virusa na območju EU+ ter preprečitev nadaljnjega širjenja virusa med EU in drugimi državami, je še naprej treba dopolnjevati z vzporednimi in usklajenimi ukrepi na zunanjih mejah območja EU+. Tako ukrepanje bo bistven vidik usklajene izhodne strategije EU in postopne odprave ukrepov za zaježitev na območju EU+.

Ukrepi na zunanjih mejah so lahko učinkoviti le, če jih hkrati in enotno sprejmejo ter izvajajo vse države EU in vse schengenske države za vse zunanje meje.

Komisija zato **poziva schengenske države članice in pridružene schengenske države k usklajenemu podaljšanju uporabe omejitve nenujnih potovanj iz tretjih držav na območje EU+ za dodatnih 30 dni, torej do 15. maja 2020.** Vsako morebitno nadaljnje podaljšanje tega obdobja bi bilo treba ponovno oceniti glede na razvoj epidemiološkega stanja.

Področje uporabe podaljšanja začasne omejitve potovanj bi moralo biti enako tistemu, ki je določeno v sporočilu Komisije z dne 16. marca 2020. Države članice bi morale pri uporabi začasne omejitve potovanj upoštevati navodila Komisije z dne 30. marca 2020. Poleg tega Komisija opozarja na točko 15 svojega Sporočila o izvajanju zelenih vozni pasov z dne 23. marca 2020 ter vse tam navedene države in akterje poziva, naj še naprej sodelujejo in v največji možni meri uporabljajo usmeritve za izvajanje zelenih vozni pasov na zunanjih mejah.

⁷ C(2020) 1897.

⁸ C(2020) 2010.

⁹ C(2020) 2051.

¹⁰ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/rapid-risk-assessment-coronavirus-disease-2019-covid-19-pandemic-eighth-update>.

Skupni cilj omejitve nenujnih potovanj na zunanjih mejah EU ter ukrepov na ozemlju držav članic EU in pridruženih schengenskih držav je omejiti socialne stike, da bi upočasnili širjenje virusa in se odzvali na potrebe zdravstva. Da bi se ti ukrepi odpravili kar najbolj učinkovito, bo moralo to potekati na podlagi usklajenega in postopnega pristopa EU.